بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޤަޟިއްޔާ ނިމުނު ގޮތުގެ ޚުލާޞާ

- **ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު:** 2017/HC-A/429

- **އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް:**
  - ނަން: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
  - ދާއިމީ އެޑްރެސް: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
  - ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު: -
  - މިހާރު އެޑްރެސް: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް

- **އިސްތިއުނާފަށް ޖަވާބުދޭ ފަރާތް:**
  - ނަން: މުޙައްމަދު ސާޖިދު އިސްމާޢީލް
  - ދާއިމީ އެޑްރެސް: ގ. ހަރަދާގެ / ސ. ފޭދޫ
  - އައިޑީކާޑު ނަންބަރު: A162772
  - މިހާރު އެޑްރެސް: ގ. ހަރަދާގެ / ސ. ފޭދޫ

- ހުށަހެޅި ތާރީޚު: 09 ރަބީޢުލްއައްވަލް 1439 / 27 ނޮވެމްބަރު 2017
  - ނިމުނު ތާރީޚު: 29 ޞަފަރު 1440 / 07 ނޮވެމްބަރު 2018

- އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ޙުކުމް ނަންބަރު: ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-G(990-2017)/2017/101 ކޯޓު އަމުރު
- ނިންމި ކޯޓު: ކްރިމިނަލް ކޯޓު
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: ކޯޓު އަމުރު
- ހުށަހެޅި ތާރީޚު: 16 ނޮވެމްބަރު 2017
  - ނިމުނު ތާރީޚު: 16 ނޮވެމްބަރު 2017

- **މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:**

ފަނޑިޔާރު އަބްދުﷲ ހަމީދު ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް ފަނޑިޔާރު އަބްދުއްރައޫފް އިބްރާހީމް
(ރިޔާސަތު)

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އޮރޭކިޑްމަގު، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

- ## ދައުވާގެ ޚުލާޞާ:

މިއީ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-G(990-2017)/2017/101 ކޯޓު އަމުރު އެ ކޯޓުން ނެރުއްވާފައިވަނީ ޝަރުޢީ ނުވަތަ ޤާނޫނީ އުސޫލާ ޚިލާފަށްކަމަށް ބުނެ އެ ކޯޓު އަމުރު އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް އެދި، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުން [illegible] ޤަޟިއްޔާއެކެވެ.

މި ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފު [illegible] ފަރާތަކީ ކ. މާލެ / ގ. ކެރަވާގެ މުޙައްމަދު ސާލިމް އިސްމާޢީލްއެވެ.

- ## ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތައް:

1) ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-G(990-2017)/2017/101 ކޯޓު އަމުރަށް ބަލާއިރު، އެ އަމުރަކީ ކ. މާލެ / ގ. ކެރަވާގެ މުޙައްމަދު ސާލިމް އިސްމާޢީލްގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ [illegible] ނުރައްކާތެރި [illegible] [illegible] އެއްޗެއް ނުވަތަ ހަތިޔާރެއް ބޭނުންކޮށްގެން މާރާމާރީ ހިންގުމުގައި ބައިވެރިވުމުގެ މައްސަލާގައި ހެއްކަށް [illegible] [illegible] ކަމަށްޓަކައި ގޭގައި ބަންދުކުރުމަށް އަމުރުކޮށް ނެރުއްވާފައިވާ އަމުރެއްކަން އެނގެއެވެ.

2) ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-G(990-2017)/2017/101 ކޯޓު އަމުރު، އެ ކޯޓުން ނެރުއްވާފައިވަނީ ޝަރުޢީ ނުވަތަ ޤާނޫނީ އުސޫލާ ޚިލާފަށްކަމަށް ބުނެ އެ އަމުރު އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން [illegible] 3 (ތިނެއް) ނުކުތާއެއް [illegible] ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ [illegible] [illegible]

- ފުރަތަމަ ނުކުތާއަށް، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-G(990-2017)/2017/101 ކޯޓު އަމުރަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) 59 ވަނަ މާއްދާއި، 60 ވަނަ މާއްދާއި 63 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފަށް ނެރުއްވާފައިވާ އަމުރެއްކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާ.

- ދެވަނަ ނުކުތާއަށް، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-G(990-2017)/2017/101 ކޯޓު އަމުރަކީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 41/2014 (ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2010 ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނަށް 1 ވަނަ އިޞްލާޙު ގެނައުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 12 ވަނަ މާއްދާއި، 16 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފަށް ނެރުއްވާފައިވާ އަމުރެއްކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާ.

- ތިންވަނަ ނުކުތާއަށް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި "މަތީ މަރުހަލާގެ ކޯޓުތަކުން ނިންމާ ނިންމުންތަކަށް އަމަލުކުރުން ދަށު މަރުހަލާގެ ކޯޓުތަކަށް ލާޒިމުވާނެއެވެ" ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2010/SC-A/19 ޤަޟިއްޔާގެ ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތަކުގެ 9 ވަނަ ނަންބަރާ ޚިލާފަށް ކްރިމިނަލް ކޯޓުން އަމުރު ނެރުއްވާފައިވާ ކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާ.

3) މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދެފަރާތުން ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކާއި، މި މައްސަލައާ ގުޅޭ ލިޔުން ޝަރީޢަތަށް ހުށަހެޅިފައިވާ ލިޔެކިޔުންތަކަށް ބަލާއިރު، އަންނަނިވި ކަންތައްތައް ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

(ށ) ފުރަތަމަކަމަށް، ކޯޓުގެ ތުހުމަތުގައި ބަންދުކުރާ ގަޑިއިރުތަކުގެ ތެރޭގައި ޕޮލިހުގެ ބަޔާނާއި ހުރި ގޮތަށް ކަނޑައެޅުމާއި، ފަރާތަކުން ކަނޑައަޅުއްވާ އެކަން ޤާނޫނީ ގޮތުން ބަޔާން ކުރުމަށް ނުވާތީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު: 12/2016 ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގައި [illegible]

އެއްގޮތަށްކަމާއި، ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ހައްޔަރުކުރެވޭ މީހުންގެ ބަންދާއިމެދު ގޮތެއް ނިންމުމަށްޓަކައި ފަނޑިޔާރުންގެ ކުރިމަތަށް ހާޒިރުކުރުމުން އޭނާގެ ބަންދާއިމެދު 4 ގޮތަކަށް ނިންމިދާނެކަމަށް ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަށް ބެލުމުން އެނގޭކަމާއި، ބަޔާންވެދިޔަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ 4 ގޮތަކީ

1- އޭނާ ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމުގެ އަމުރެއް ނެރެދިނުން

2- އެއްވެސް ޝަރުޠެއް ނެތި ދޫކޮށްލުން

3- އޭނާ ޟަމާނަތުގެ ދަށުން ދޫކޮށްލުން

4- އޭނާ ޝަރުޠުތަކާއިއެކު ބަންދުން ދޫކޮށްލުން ކަން،

އެނގެން އޮންނައިރު [illegible] ގޮތުން، ނުވަތަ އެހެން ގޮތަކަށްވެސް، ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ބަންދު ކުރަންޖެހޭ މީހާ ގޭގައި ބަންދު ކުރުމަށް އަމުރުކުރުމަކީ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު ދަށުން [illegible] ނޫންކަން އެ ޤާނޫނުގެ [illegible] މާއްދާއަށް ބެލުމުން އަދި މިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/HC-A/217 ޤަޟިއްޔާގައި ޤާއިމުކޮށްފައިވާ އުސޫލަށް ބެލުމުން އެނގެން އޮންނަކަމެވެ.

(ހ) [illegible] ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 59 ވަނަ މާއްދާއިން އެނގޭކަމާއި،

ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2010 ([illegible]) ގެ 12 ވަނަ މާއްދާއަށް [illegible]

ދޫކޮށްލައިފިނަމަ މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކަލެއް ކުރިމަތި ވެދާނެކަމަށްޓަކައި މެނުވީ ސަރީޙަކުން ޙުކުމް ކުރުމުގެ ކުރިން އެއްވެސްމީހަކު ބަންދުގައި ބަހައްޓައިގެން ނުވާނެކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައި ވީނަމަވެސް، ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2010 (ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހިގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 5 ވަނަ މާއްދާއިން 9 ވަނަ މާއްދާގެ ނިޔަލަށް ހުރި މާއްދާތަކުގައި ހިމެނޭ ކުށްތަކުގެ ތެރެއިން ކުށެއްގެ ތުހުމަތު ކުރެވިފައިވާ މީހާ ބަންދުން ދޫކޮށްލައިފިނަމަ، މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކަލެއް ކުރިމަތި ވެދާނެކަމަށް ބަލައި، އަދި ހެކިބަސް ދޭންހުރި މީހަކަށް ނުފޫޒެއް ފޯރުކުރަން މަސައްކަތް [illegible] އެމީހާ ބަންދުގައި [illegible] މި ޤާނޫނުގެ [illegible] ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2010 (ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހިގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 12 ވަނަ މާއްދާއިން އެނގެންއޮންނަކަމާއި،

އަދި ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2010 (ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހިގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 5 ވަނަ މާއްދާއިން ފެށިގެން 9 ވަނަ މާއްދާގެ ނިޔަލަށް ހުރި ކުށްތަކުގެ ތެރެއިން ކުށެއްކުރިކަމުގެ [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގައި [illegible] ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހިގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ 16 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އިން އެނގޭކަމާއި،

އަދި [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގައި [illegible]

ހާލަތްތަކާ ގުޅޭގޮތުން [illegible] ޤާނޫނުގެ 16 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އިން [illegible]

މިމައްސަލައާއި ގުޅިގެން ފެންނަން ހުރި [illegible] މައްސަލަ ބަލާއިރު، [illegible] / ގ. [illegible] މުޙައްމަދު [illegible] 16 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) [illegible] 49 ވަނަ މާއްދާގައި [illegible]

(ހ) [illegible]

އެހެންކަމުން މި މައްސަލަ ބެލި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުން ދެކެނީ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-G(990-2017)/2017/101 ކޯޓު އަމުރަށް ބަދަލު ގެންނަންޖެހޭނެކަމާއި، އެހެންނަމަވެސް މުޙައްމަދު ސާބިތް އިސްމާއީލްގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ ކުށުގެ މައްސަލައިގައި ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅިފައިވާ [illegible] ޝަރީޢަތް ހިނގަމުންދާ މައްސަލައެއްކަމުން، މުޙައްމަދު ސާބިތް އިސްމާއީލްގެ ބަންދާއެކު ގޮތެއް ނިންމަވަންޖެހޭނީ މައްސަލަ ބައްލަވާ ކޯޓުން، މައްސަލަ ބައްލަވާ ފަނޑިޔާރުކަމަށްވާތީ، މުޙައްމަދު ސާބިތް އިސްމާއީލް ބަންދުގައި ބަހައްޓައިދިނުމަށް އެދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް ހުށަހަޅައިފިނަމަ، އިސްވެ ފާހަގަކުރެވިފައިވާ ކަންކަމުގެ އަލީގައި ގޮތެއް ކަނޑައަޅަންޖެހޭނެކަމަށެވެ.

• ޙުކުމް:

ދެންފަހެ އިސްވެ ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތަކާއި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ކަންކަން އެގޮތަށް ހުރުމުން ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-G(990-2017)/2017/101 ކޯޓު އަމުރުގައި މުޙައްމަދު ސާބިތް އިސްމާއީލް ގޭގައި ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް ނިންމަވާފައިވާ ނިންމުން ބާޠިލުކޮށް، މުޙައްމަދު ސާބިތް އިސްމާއީލް ބަންދުގައި ބަހައްޓައިދިނުމަށް އެދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން [illegible] ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް ހުށަހަޅައިފިނަމަ، މި ޤަޟިއްޔާގައި ފާހަގަކުރެވުނު ކަންކަމުގެ އަލީގައި މުޙައްމަދު ސާބިތް އިސްމާއީލްގެ ބަންދާ [illegible] ގޮތެއް ނިންމަވަންޖެހޭނީ [illegible]، [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ [illegible] [illegible] ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ޙުކުމްކުރަމެވެ.